

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 15038-2024

Medewerker	:	Paul Terhorst
Team	:	Beheer Openbare Ruimte
Datum	:	4 april 2024
Portefeuillehouder	:	wethouder M. Blind

BIJLAGEN: ☒ bomenbeheerplan 2023 ☒ Bomenbeleidsplan 2014
AFSTEMMING MET ☒ team Bedrijfsvoering ☒ financieel
☒ Actief openbaar ☐ Niet actief openbaar ☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota
ONDERWERP Bomenbeheerplan 2023

BESLUIT burgemeester en wethouders

- a. Het bomenbeheerplan 2023 vast te stellen;
- b. Voor de uitvoering van het bomenbeheerplan eenmalig € 660.000,00 beschikbaar stellen verdeeld over 2024 en 2025.
- c. Vanaf 2026 structureel een extra bedrag van € 100.000,00 per jaar opnemen in de beheerbegroting voor de uitvoering van het bomenbeheer. Deze opnemen in de kadernota 2024.
- d. Het bomenbeheerplan in 2029 evalueren.

SAMENVATTING

Bij de vaststelling van het bomenbeleidsplan door de gemeenteraad in 2014 is vastgesteld dat er te weinig structurele middelen beschikbaar waren voor een goed bomenbeheer. Destijds zijn hiertoe een aantal maal extra incidentele middelen beschikbaar gesteld. Door de inzet van deze incidentele middelen is er gewerkt om de achterstand in het bomenbeheer te beperken en is er vooral ingezet om onveilige situaties met bomen te voorkomen. Met name de snoei van jonge bomen heeft minder aandacht gekregen dan nodig was. Om dit voor de toekomst te voorkomen is er gewerkt aan een beheerplan. Dit om het bomenbeheer planmatig vorm te geven en duidelijk te krijgen welke middelen structureel jaarlijks nodig zijn voor een goed bomenbeheer. Door de inzet van incidentele middelen is de afgelopen jaren voorkomen dat het bomenbestand is verwaarloosd, maar kon er geen sprake zijn van planmatig en gestructureerd beheer.

AANLEIDING

In het bestuursakkoord staat: Olst-Wijhe is een **groene**, eigenzinnige woongemeente aan de IJssel tussen de Hanzesteden Zwolle en Deventer en twee Nationale Parken Veluwe en Sallandse Heuvelrug. Olst-Wijhe wordt gekenmerkt door **groen**, ruimte, rust en sociale cohesie.

Ook staat dat we duurzaam, energieneutraal en bij voorkeur circulair willen bouwen, dat betekent klimaatadaptie, waarbij we het dorpse en groene karakter van dorp en kern behouden en versterken. Verder lezen we dat Olst-Wijhe over vier jaar groener is geworden o.a. door de aanleg van een herdenkingsbos waar inwoners bomen kunnen planten om een dierbare te herdenken. We stimuleren boeren en landeigenaren om meer bomen, struiken, hagen te planten.

Bomen spelen dus een belangrijke rol in de vergroeningsopgave en krijgen straks een prominente rol in de Omgevingsvisie.

Onze bomen binnen de kernen bepalen voor een groot deel het aanzicht van de dorpen, zorgen voor sfeer en vullen in grote mate de groenstructuren. Daar het vele jaren duurt voordat een boom beeldbepalend wordt, is het zaak zorgvuldig met deze structuurdragers om te gaan. Daarnaast spelen bomen een belangrijke rol in het kader van klimaatadaptatie en leveren ze een grote bijdrage in het vergroten van de biodiversiteit.

Om in beeld te krijgen wat er nodig is voor een goed beheer van alle gemeentelijke bomen is een bomenbeheerplan opgesteld. De basis voor het huidige bomenbeheer is gelegd in de boominspecties van de afgelopen jaren. Om bomen veilig te houden worden onze bomen regelmatig geïnspecteerd en gelijktijdig daarmee wordt ook de onderhoudstoestand geïventariseerd.

Het Bomenbeleidsplan, vastgesteld in 2014 is als leidraad gebruikt voor het beheerplan. We kiezen daarmee voor behoud van kwaliteit, zoals vitaliteit, stabiliteit, veiligheid etc. Door gebruik te maken van het Handboek Bomen en de daarbij behorende normen, leggen we vast hoe we deze kwaliteit overeind kunnen houden. Bomen zijn belangrijk voor het groene imago van onze gemeente en bepalen op veel plaatsen het landschap van Olst-Wijhe.

BEOOGD RESULTAAT

Met het beheerplan wordt ons bomenbestand planmatig en efficiënt in stand gehouden.

KADER

Zorgplicht

Groenbeleidsplan en Bomenbeleidsplan 2014

Landschapsontwikkelingsplan (LOP) 2008

Bestuursakkoord 2022-2026

Omgevingsvisie vanaf 2025

ARGUMENTEN VOOR

Al bij de vaststelling van het bomenbeleidsplan is aangegeven dat er te weinig **structurele** middelen beschikbaar zijn voor het onderhoud van bomen. Daarmee lopen we risico vanwege onze zorgplicht, maar ook kan er kapitaalvernietiging ontstaan door een boom niet op tijd te verzorgen waardoor deze zich niet goed gaat vormen.

Het is mogelijk boomonderhoud voor langere tijd uit te stellen, maar daarin schuilt het gevaar dat onderhoud steeds complexer en dus duurder wordt.

Met name in de fase van begeleidingsnoei van de jonge bomen, daarvan is sprake in ongeveer de eerste 30 jaar na aanplant van de boom, kan te laat ingrijpen leiden tot kapitaalvernietiging. Bomen zijn mogelijk niet meer goed te vormen en is mogelijk vervanging noodzakelijk.

Het bomenbeheerplan helpt ons om alle bomen efficiënt en planmatig te kunnen beheren.

Op dit moment is er sprake van achterstallig boombeheer voor een deel van de bomen in eigendom en beheer van de gemeente. Door nu eenmalig middelen beschikbaar te stellen wordt het achterstallig beheer weggewerkt en door daarna vanaf 2026 structureel extra middelen beschikbaar te hebben kan voorkomen worden dat er opnieuw achterstallig boombeheer gaat ontstaan.

Destijds is bij de vaststelling van het bomenbeheerplan in 2014 eenmalig een bedrag beschikbaar gesteld van € 100.000 en zijn er in de jaren daarna via de Berap nogmaals eenmalig bedragen ingezet in het bomenbeheer. In de jaren daarna is telkens een inschatting gemaakt om met de beperkte middelen het bomenbeheer uit te kunnen voeren, er is vooral inzet geweest op het voorkomen en afwerken van

klachten. De daarop volgende bezuinigingen hebben ook een rol gespeeld. Hierdoor is de achterstand in het beheer van de bomen verder opgelopen.

Door de inzet van incidentele middelen is de afgelopen jaren voorkomen dat het bomenbestand onveilig is geworden, maar kon er geen sprake zijn van planmatig en gestructureerd beheer. Waardoor er met name in het begeleiden van jonge en nieuw aangeplante bomen niet voldoende is gedaan.

Het werken met incidentele middelen is hierdoor duurder. Vanaf 2014 is een inhaalslag gemaakt en zijn achterstanden deels ingelopen, maar met deze beperkte eenmalige middelen is dit niet helemaal gelukt.

ARGUMENT TEGEN

NVT

RISICO'S

Bomen moeten op tijd beoordeeld (inspectie) worden om te voldoen aan onze zorgplicht.

Deze inspecties werden in het verleden uitgevoerd door aannemers die ieder jaar een deel van onze bomen hebben beoordeeld. Deze inspecties werden geregistreerd in een bomenbeheersysteem en daarmee heeft iedere een boom een z.g. bomenpaspoort. Voordeel daarvan is dat er snel gefilterd kan worden welke bomen onderhouden moeten worden of eventueel moeten worden gekapt.

Nadeel is dat een dergelijk beheersysteem defect kan gaan en helaas zijn we daar het afgelopen jaar mee geconfronteerd. De leverancier van het pakket heeft de stekker uit het systeem getrokken en hierdoor was het niet mogelijk om met dit systeem verder te gaan. Gelukkig zijn alle bomenpaspoorten wel behouden en hebben we deze gegevens kunnen gebruiken bij het opstellen van het bomenbeheerplan.

Vanaf 2024 worden de bomen beoordeeld door onze buitendienst, daar is kennis ontwikkeld om deze taak goed te kunnen uitvoeren. Deze boominspecties worden gekoppeld in ons GIS-systeem en daarmee komen alle gegevens over de individuele bomen beschikbaar. De uitvoering hiervan zal dit jaar worden opgepakt en aan het eind van dit jaar gereed kunnen zijn.

Door het tijdig inspecteren van de bomen wordt voorkomen dat bomen schade veroorzaken aan hun omgeving. Daarmee voldoen we aan de zorgplicht en beperken we het risico op (schade) claims. Enig risico blijft altijd aanwezig want het blijft een natuurproduct en aan de buitenkant van de boom is niet altijd zichtbaar wat er binnenin de boom gaande is, bijvoorbeeld houtrot e.d..

Na een inspectie is het zaak om zo snel mogelijk de geconstateerde gebreken, zoals dood hout, aan te pakken. Dit wordt planmatig uitgevoerd door de eigen buitendienst en door aannemers middels een onderhoudsbestek.

In het beheerplan is een schema gemaakt voor de boomcontrole van de gemeente. Voor de kernen geldt dat deze eens in de drie jaar worden geïnspecteerd, voor de bomen in het buitengebied geldt een regiem van eens in de zes jaar.

FINANCIËN

Bij de invoering van het Bomenbeheerplan 2023 is er sprake van een efficiëncyslag in de organisatie van het boombeheer. Organisatorisch is er veel winst te halen door het boombeheer gestructureerd uit te voeren en kan alleen maar als er sprake is van langjarige financiële zekerheid.

Voor onderhoud van onze bijna 29.000 bomen is een bedrag nodig van € 342.000,00 per jaar, ofwel een bedrag van € 11,84 per boom per jaar.

In de reguliere onderhoudsbegroting is een bedrag beschikbaar van € 240.000,00 per jaar, hierin zijn ook de uren van de buitendienst meegenomen. Voor dit bedrag worden ook werkzaamheden uitgevoerd voor het kappen en herplanten van bomen, maar ook de beheersing van de Eikenprocessierups en overige kosten voor de bomen. Betekent een structureel tekort van ruim € 100.000,00 per jaar.

Door vanaf 2026 dit bedrag structureel toe te voegen aan de onderhoudsbegroting wordt voorkomen dat er in de toekomst weer een tekort gaat ontstaan in het bomenbeheer.

Het bomenbeheerplan geeft aan dat er op dit moment sprake is van achterstallig beheer die met de inzet van € 660.000 weggewerkt kan worden.

Voorgesteld wordt voor 2024 en 2025 een bedrag van € 330.000,00 per jaar beschikbaar te stellen voor het herstellen van deze achterstand.

Vervolgens vanaf 2026 structureel een extra bedrag van € 100.000,00 per jaar opnemen in de beheerbegroting voor de uitvoering van het bomenbeheer. Dit voorstel opnemen in de kadernota 2024.

DUURZAAMHEID

Door het boombeheerplan planmatig uit te voeren kan er op een veilige en duurzame wijze gewerkt gaan worden. Ook is goed bomenbeheer duurzaam en kan een bijdrage leveren in het verhogen van duurzaamheid, klimaatdoelen (hittestress, wateropname, CO2 opname, fijnstof etc.) en biodiversiteit.

PARTICIPATIE

Het bomenbeheerplan is intern binnen de afdeling BOR, binnen en buitendienst besproken en daarnaast is er afstemming geweest met Financiën.

COMMUNICATIE

Voorgesteld wordt de gewijzigde aanpak van het beheer te communiceren op de

PLANNING EN UITVOERING

Na vaststelling van het bomenbeheerplan en het beschikbaar stellen van de benodigde middelen zal er met het nieuwe beheerplan worden gewerkt.

De werkzaamheden t.a.v. het achterstallig beheer worden verwerkt in een onderhoudsbestek en zal worden aanbesteed. De werkzaamheden voor de boominspecties worden uitgevoerd door de eigen buitendienst van het Team BOR. Vervolgens worden deze inspectiegegevens verzameld en opgenomen in een onderhoudsbestek of geplaatst op de werklijst van de buitendienst.